AANBEVELINGEN EN ADVIEZEN

AANBEVELING VAN DE COMMISSIE

van 20 juli 1966

aan de Lid-Staten met betrekking tot de voorwaarden voor schadeloosstelling van door beroepsziekten getroffenen

(66/462/EEG)

I

Toelichting

1. Op 23 juli 1962 heeft de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap een aanbeveling tot de Lid-Staten gericht betreffende de vaststelling van een Europese lijst van beroepsziekten; in deze aanbeveling wordt tevens de wens geuit in de nationale wettelijke regeling inzake beroepsziekten bepalingen op te nemen, die de schadeloosstelling mogelijk maken van werknemers die getroffen zijn door ziekten, welke niet op de nationale lijsten voorkomen, doch waarvan is aangetoond, dat zij bij de uitoefening van het beroep zijn opgedaan, alsmede uitwisseling van gegevens tussen de landen van de Gemeenschap tot stand te brengen met betrekking tot de schadelijke agentia en beroepsziekten, welke in een van de landen recht geven op schadeloosstelling doch in een of meer landen niet als zodanig zijn erkend.

2. In de toelichting van de aanbeveling van 23 juli 1962 werd in paragraaf 4 gewezen op de problemen die nog voortvloeien uit de onderlinge verschillen in de wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften terzake en werd gesteld, dat na de harmonisatie van de lijsten van beroepsziekten „verdere stappen in die richting betrekking zouden kunnen hebben op de voorwaarden voor de toekenning van uitkeringen en op de hoogte daarvan".

Bovendien maakt ook de geleidelijke totstandbrenging van het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap volgens het Verdrag de harmonisatie der wetgevingen noodzakelijk, ten einde alle werknemers in elk van de landen van de Gemeenschap waar zij verkiezen te wonen en werken een gelijke verzekering te bieden. Een dergelijke harmonisatie zal de toepassing van de regelingen inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers vergemakkelijken; sommige bepalingen die betrekking hebben op werknemers die in twee of meer landen aan eenzelfde risico zijn blootgesteld zijn moeilijk toe te passen vanwege verschillen tussen de wetgevingen.

De hiernavolgende aanbeveling heeft alleen betrekking op de specifieke uitkeringsvoorwaarden bij beroepsziekten.

3. Bij elke wettelijke regeling inzake de schadeloosstelling van beroepsziekten welke op het zogenaamde lijstenstelsel berust (of op het zogenaamde gemengde stelsel, dat eveneens een lijst kent), hetgeen het geval is in de zes Lid-Staten, geldt voor de werknemers het wettelijke vermoeden van oorzakelijk verband tussen de ziekte waardoor hij getroffen is en het beroep dat hij uitoefent, wanneer deze ziekte is opgenomen in de lijst en hij uit hoofde van zijn beroep in aanraking komt met de schadelijke agens, die een dergelijke ziekte kan veroorzaken.

4. De nationale lijsten van schadelijke agentia of beroepsziekten behelzen vaak voor alle of voor sommige schadelijke agentia aanvullende aanwijzingen van uiteenlopende aard. Deze aanwijzingen kunnen bestaan uit:

a) een symptomatologie of een min of meer volledige beschrijving van de klinische verschijnselen welke zich bij de aandoening moeten voordoen alvorens deze als beroepsziekte beschouwd kan worden, of uit een aanduiding van de graad van de ernst van de aandoening onder verwijzing naar de staking van arbeid, welke er het gevolg van moet zijn geweest;

b) een opsomming van de beroepen, werkzaamheden of arbeidsomgeving, waarbij de werknemer aan het betrokken risico kan zijn blootgesteld;

c) de vermelding van een minimum tijdsduur gedurende welke de betrokkene aan het risico moet zijn blootgesteld geweest, wil dit wettelijk als oorzaak van de ziekte erkend kunnen worden;

d) de vermelding van een maximum termijn waarbinnen de ziekte, na het beëindigen van de periode gedurende welke de betrokkene aan het risico is blootgesteld geweest, geconstateerd moet zijn, wil de ziekte nog wettelijk aan dit risico toegeschreven kunnen worden.

5. Wat betreft de juridische gevolgen kunnen deze aanduidingen louter indicatief bedoeld zijn, ofwel een imperatieve betekenis hebben.

In het eerste geval hebben zij slechts betekenis als informatie voor de medische deskundige en het verzekeringsorgaan en zouden normaliter niet in wettelijke voorschriften moeten voorkomen.

In het tweede geval vormen zij beperkende voorwaarden voor de toekenning van de uitkeringen omdat wanneer niet aan deze voorwaarden is voldaan, de ziekte niet beschouwd kan worden als verband houdende met de dienstbetrekking en dus geen grond vormt tot schadeloosstelling.

6. Het systeem van het wettelijk vermoeden van oorzakelijk verband dat het gevolg is van het bestaan van de lijst van beroepsziekten en de aan het verstrekken van uitkeringen verbonden voorwaarden maakt het mogelijk, de wettelijke bepalingen vrijwel automatisch toe te passen welke overigens zijn getroffen bij gebrek aan een algemene definitie van het begrip beroepsziekte. Met het oog op de kennis van de arbeidsgeneeskunde en de zich steeds verder ontwikkelende researchmethoden die de deskundigen ter beschikking staan is het thans noodzakelijk geworden de meeste voorwaarden die op dwingende wijze het recht op schadeloosstelling beperken, op te heffen.

Het is niet mogelijk het ziekteverloop te vangen binnen imperatieve grenzen, want de klinische verschijnselen en de ontwikkeling van de ziekten kunnen zeer uiteenlopen al naar gelang de constitutie en de reactie van elke patiënt.

Bovendien brengt de ontwikkeling van de techniek verandering teweeg in de omstandigheden waaronder en eventueel in de periode na afloop waarvan, de werknemer de gevolgen kan ondergaan van bepaalde schadelijke agentia welke een beroepsziekte veroorzaken.

Onder de huidige omstandigheden zijn dergelijke voorwaarden over het algemeen dan ook arbitrair, zoals trouwens blijkt uit het feit, dat wanneer voor eenzelfde beroepsziekte in de wettelijke regeling van verschillende landen een bepaald soort voorwaarde is gesteld, deze voorwaarde niet in alle regelingen volledig gelijkluidend is. Deze voorwaarden die vroeger een beperkend karakter hadden zijn dan ook vaak opsommingen zonder meer geworden, die nog indicatieve waarde hebben.

7. Dit neemt niet weg dat er nog beperkende bepalingen van imperatieve aard zijn, waardoor een situatie ontstaat die niet rechtvaardig is tegenover de werknemers. Enerzijds immers kan het verzekeringsorgaan, zelfs wanneer aan de voorwaarden is voldaan, het wettelijk vermoeden te niet doen door het bewijs te leveren dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen de beroepswerkzaamheden en de waargenomen ziekte, en anderzijds is het de werknemer niet toegestaan, wanneer niet aan de voorwaarden is voldaan, het bewijs van dit oorzakelijk verband te leveren.

8. Er bestaat weliswaar een beperkt aantal aandoeningen, waarvoor aan bepaalde voorwaarden moet worden voldaan, maar er zijn geen medische of andere redenen aan te voeren waarom de lijst van deze aandoeningen en deze voorwaarden in de verschillende wettelijke regelingen van de Lid-Staten van de Gemeenschap niet dezelfde zouden zijn. Deze „lijst van uitzonderingen" die als bijlage is opgenomen, dient evenals de lijst van beroepsziekten, bij besluit van de Commissie herzien te worden telkens wanneer de ontwikkeling van de wetenschap op dit gebied daartoe aanleiding geeft.

9. Het voornaamste doel van deze aanbeveling is derhalve om waar mogelijk het beperkende karakter op te heffen van de onder de in paragraaf 4 hierboven genoemde voorwaarden, waaraan het wettelijk vermoeden van oorzakelijk verband ondergeschikt gemaakt kan worden, en zodoende het medisch onderzoek op grond waarvan de uitkeringen worden toegekend volledig tot zijn recht te doen komen.

De in deze voorwaarden vervatte aanwijzingen dienen evenwel ter informatie van de deskundigen gehandhaafd te blijven. Daarom zal voor de schadelijke agentia en beroepsziekten van de Europese lijst ter aanvulling op de onderhavige aanbeveling een reeks notities worden gepubliceerd over de werkzaamheden en de arbeidsomgeving die meebrengen dat men aan het risico is blootgesteld, de omstandigheden waaronder de aandoeningen ontstaan, de criteria voor de diagnose alsmede binnen zekere grenzen de prognose van deze ziekten.

Deze notities zullen gebaseerd zijn op een wetenschappelijke vergelijking van de ervaringen in de

zes Lid-Staten. Door een betere kennis van de risico's zullen zij indirect, maar in niet geringe mate, bijdragen tot de preventie van beroepsziekten en zullen de taak van de artsen vergemakkelijken.

10. Het oordeel van de bevoegde arts bedoeld in de eerste alinea van de vorige paragraaf dient in voorkomende gevallen mede gegrond te zijn op een onderzoek dat ter plaatse waar de arbeid verricht werd ingesteld wordt, in samenwerking met de vertegenwoordigers van de directie van de onderneming, van de personeelsvertegenwoordiging, van de bedrijfsarts of van de arts van de gemeenschappelijke geneeskundige dienst waarbij de betrokken onderneming is aangesloten.

11. In een aantal landen kent men naast een lijst van beroepsziekten die voor het gehele bedrijfsleven geldt een speciale lijst voor de landbouw en eventueel de tuinbouw. Door de algemene verbreiding van het gebruik van chemische meststoffen en verdelgingsmiddelen door de modernisering en de mechanisatie van de produktiemethoden is er ten aanzien van het risico van beroepsziekten steeds minder verschil tussen de arbeidsomstandigheden in de landbouw en in de industrie. Het feitelijke gevolg van deze speciale lijsten is dan ook, dat zij een beperking betekenen van het toepassingsgebied. Om het hierboven aanbevolen stelsel consequent door te trekken en de werknemers in de landbouw niet achter te stellen dienen deze speciale lijsten te worden afgeschaft en de beroepsziekten welke erop voorkwamen in de algemene lijsten te worden opgenomen. Dit geldt trouwens ook voor de speciale lijsten die bestaan voor andere groepen werknemers.

12. Ten einde het geheel van regels dat de aanbeveling omvat af te ronden en te bereiken dat elke persoon, die getroffen wordt door een ziekte aan het risico waarvan hij uit hoofde van zijn beroep meer was blootgesteld dan de rest van de bevolking, schadeloos gesteld kan worden, is het tenslotte gewenst het zogenaamde gemengde stelsel, waarop in de eerste aanbeveling betreffende de beroepsziekten reeds werd aangedrongen, nogmaals met nadruk en meer concreet onder ogen te brengen; het is immers steeds mogelijk, dat nieuwe beroepsziekten opduiken en bepaalde gevallen daarvan zich voordoen, voordat de meest recente gegevens op wetenschappelijk terrein in de Europese en de nationale lijsten zijn verwerkt.

13. Daar iedere wetgeving of regeling met betrekking tot de beroepsziekten een algemeen karakter heeft, heeft deze eveneens betrekking op personen en bedrijven welke onder de bevoegdheid van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie vallen.

De Commissie van de E.E.G. heeft dus gemeend, evenals dat gebeurd is in 1962 voor de aanbeveling betreffende de vaststelling van een Europese lijst van beroepsziekten, de Hoge Autoriteit van de E.G.K.S. en de Commissie van Euratom te moeten raadplegen, die ieder wat hun respectievelijke bevoegdheden aangaat, hun volledige steun aan deze aanbeveling hebben gegeven, onverminderd de maatregelen die getroffen kunnen worden bij de uitvoering van de voor hen geldende Verdragen.

Om deze redenen richt de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap, krachtens de bepalingen van het Verdrag tot oprichting van die Gemeenschap en met name de artikelen 118 en 155, na raadpleging van het Europese Parlement en het Economisch en Sociaal Comité, de volgende aanbeveling tot de Lid-Staten om, onverminderd gunstiger nationale bepalingen:

1. in hun wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de beroepsziekten, zonder afbreuk te doen aan het wettelijk vermoeden van oorzakelijk verband op grond van het feit dat een ziekte voorkomt op de lijst van beroepsziekten, de beperkende voorwaarden af te schaffen welke betrekking hebben op de toekenning van de uitkeringen en verstrekkingen, met uitzondering van de voorwaarden die voor bepaalde, in de als bijlage van deze aanbeveling opgenomen „lijst van uitzonderingen" voorkomende, ziekten gelden. De voorwaarden welke betrekking hebben op de klinische verschijnselen van de aandoeningen, op de beroepen, de werkzaamheden of de arbeidsomgeving, op de termijn gedurende welke men aan het risico moet zijn blootgesteld en op de termijnen waarbinnen zich, nadat de betrokkene niet langer aan het risico is blootgesteld, de ziekte geopenbaard moet hebben, dienen afgeschaft te worden. Indien gegronde twijfel bestaat aan het oorzakelijk verband tussen de beroepswerkzaamheden en de ziekte, dient de vaststelling van het oorzakelijk verband hoofdzakelijk gegrond te zijn op de beoordeling van een gespecialiseerde arts, eventueel ondersteund door het advies van een bevoegde deskundige.

2. de speciale lijsten welke met name voor de landbouw bestaan, in de algemene lijst van beroepsziekten op te nemen;

3. wanneer een ziekte, die nog niet voorkomt op de Europese lijst, in een nationale lijst wordt opgenomen, met betrekking tot deze ziekte geen beperkende voorwaarden te stellen, tenzij het gaat om een ziekte die met een zekere regelmaat ook buiten een bepaalde arbeidsomgeving voorkomt, doch waaraan bepaalde werknemers uit hoofde van hun beroep meer zijn blootgesteld dan de gehele bevolking.

In dat geval moeten de voorwaarden beperkt blijven tot het volstrekte minimum dat nodig is om het bezwaar te ondervangen, dat het onmogelijk is in elk concreet geval met zekerheid vast te stellen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de ziekte en het beroep, alsmede om te waarborgen, dat gelijke gevallen op dezelfde wijze worden behandeld;

Deze voorwaarden mogen alleen betrekking hebben op:

— de staking van de voordien verrichte arbeid als gevolg van de aandoening;

— de beroepen, werkzaamheden of arbeidsomgeving waarbij het risico van de betrokken ziekte zich kan voordoen;

— de minimumtijd gedurende welke men aan het risico moet zijn blootgesteld;

4. de notities over de beroepsziekten van hun nationale lijsten te doen publiceren op basis van de notities omtrent de beroepsziekten van de Europese lijst welke later door de Commissie van de E.E.G. zullen worden opgesteld, ten einde de artsen en overige technische deskundigen algemene aanwijzigingen te verschaffen omtrent de symptomatologie van deze ziekten, omtrent de beroepen, werkzaamheden en arbeidsomgeving waarin men aan het risico van deze ziekten is blootgesteld, alsmede omtrent de gemiddelde tijdsduur gedurende welke men aan het risico moet zijn blootgesteld en de termijn waarbinnen, nadat men aan het risico is blootgesteld geweest, de ziekte in het algemeen wordt geconstateerd.

5. in hun wetgevingen een bepaling op te nemen, waardoor de werknemers die vanwege hun arbeid door ziekten zijn getroffen, doch die zich niet kunnen beroepen op het wettelijk vermoeden van oorzakelijk verband, hetzij omdat de desbetreffende ziekte niet op de nationale lijst vermeld is, hetzij omdat niet of slechts gedeeltelijk is voldaan aan de voorwaarden welke in de wettelijke regeling worden gesteld, schadeloos kunnen worden gesteld krachtens de regeling betreffende beroepsziekten. Deze bepaling zal slechts betrekking mogen hebben op ziekten waarvan het risico verbonden is aan de uitoefening van het beroep en waaraan bepaalde werknemers meer zijn blootgesteld dan de gehele bevolking.

In ieder afzonderlijk geval zal het bewijs, dat het beroep de oorzaak is van de ziekte door de betrokkene geleverd moeten worden of vastgesteld door zijn verzekeringsorgaan, dat in ieder geval op eigen initiatief alle nodige stappen moet ondernemen om na te gaan of de oorzaak van de ziekte in verband staat met het beroep.

In zulke gevallen betekent de schadeloosstelling niet dat de ziekte in het algemeen als beroepsziekte wordt erkend, maar de Lid-Staten moeten zodra een bepaald aantal gevallen van eenzelfde ziekte in hetzelfde beroep op grond van deze bepaling schadeloos zijn gesteld de nodige stappen ondernemen ten einde deze ziekte in de nationale lijst te laten opnemen, en de Commissie daarvan op de hoogte stellen.

II

Samenvattend:

— beveelt de Commissie aan de regeringen van de Lid-Staten aan op zo kort mogelijke termijn de nodige voorzieningen te treffen om de hierboven weergegeven doelstellingen te verwezenlijken;

— stelt zij voor, dat de terzake bevoegde nationale administraties zorg dragen voor een ruime verspreiding van deze aanbeveling en van de notities over de beroepsziekten, en dit niet alleen binnen hun eigen diensten en bij de gespecialiseerde overheids-, semi-overheids- of particuliere instellingen, doch ook bij de beroepsorganisaties van werkgevers en werknemers en bij de bedrijfsgeneeskundige leerstoelen, instituten en diensten;

— verzoekt zij de regeringen van de Lid-Staten haar elke twee jaar in te lichten omtrent de maatregelen die werden genomen om deze aanbeveling toe te passen, en zulks voor de eerste maal bij de eerstvolgende mededeling omtrent de wijze waarop gevolg werd gegeven aan de aanbeveling van 23 juli 1962 betreffende de Europese lijst van beroepsziekten;

— wenst zij nogmaals de aandacht te vestigen op de procedure inzake de uitwisseling van gegevens zials deze tussen de Lid-Staten werd georganiseerd op grond van de hierboven genoemde aanbeveling van 23 juli 1962.

Gedaan te Brussel, 20 juli 1966.

Voor de Commisise
De Voorzitter
Walter HALLSTEIN

BIJLAGE

LIJST VAN UITZONDERINGEN

bevattende de schadelijke agentia en beroepsziekten waarvoor de vermelde beperkende voorwaarden gesteld kunnen worden

(Lijst bedoeld in par. 1, alinea 1, van de aanbeveling)

Overeenkomstig nummer der Europese lijst	Schadelijke agens of beroepsziekte	Voorwaarden
B — 2	In het arbeidsmilieu veroorzaakte huidaandoeningen, met uitzondering van die welke in de nu geldende lijst van beroepsziekten uitdrukkelijk zijn vermeld	Zware of regelmatig terugkerende ziekten die het noodzakelijk hebben gemaakt de beroepsmatige arbeid of elke werkzaamheid, waaruit inkomsten worden verkregen, op te geven.
C — 5	In het arbeidsmilieu veroorzaakte ademhalingsstoornissen met een astmatisch karakter, met uitzondering van die welke in de geldende lijst van beroepsziekten uitdrukkelijk zijn vermeld	De stoornissen dienen geleid te hebben tot het opgeven van de beroepsmatige arbeid of elke werkzaamheid, waaruit inkomsten worden verkregen.
D — 1	Mijnworm	Ondergrondse werkzaamheden, werkzaamheden in moerassige of klei-achtige grond.
D — 3	Tetanus	Werkzaamheden in rioleringen, werkzaamheden waarbij men in contact komt met dieren of dierlijke resten
D — 4	Infectieziekten	Functies in ziekenhuizen, verzorgingstehuizen en sanatoria, in kraamklinieken en andere instellingen die zich bezighouden met de verzorging van personen; functies in het maatschappelijk werk of de sociale bijstand en in de gezondheidszorg, alsook in laboratoria voor wetenschappelijk of medisch onderzoek
F — 6 — a	Als gevolg van druk ontstane ontstekingen van de slijmbeurzen, met uitzondering van ziekten veroorzaakt door het gebruik van pneumatische gereedschappen	Chronische aandoeningen
F — 6 — b	Door overmatige inspanning ontstane ontstekingen van peesscheden, van het weefsel van peesscheden en van de inplantingen van spieren en pezen	De aandoening dient te hebben geleid tot het opgeven van de beroepsmatige arbeid of werkzaamheid waaruit inkomsten worden verkregen
F — 6 — c	Beschadigingen van de meniscus	Een minstens drie-jarige arbeid in de mijnen of ondergronds
F — 7	Mijnwerkersnystagmus	Werkzaamheden in de mijnen